

Managementrapportage

Voortgang programma Energie & Klimaat over de jaarschijf 2023

8 mei 2024

Inhoudsopgave

Inleiding.....	3
Geld	4
Uitgaven incidentele middelen 2023	4
Verklaring uitgegeven bedragen t.o.v. prognoses 2023.....	5
Toe te voegen / te onttrekken aan bestemmingsreserve duurzaamheid	6
Organisatie.....	7
Organisatiestructuur	7
Terugblik 2023	8
Kwaliteit	8
Liggen we op schema?.....	9
Informatie	13
Amendement 96	13

Inleiding

Op [12 mei 2020](#) heeft uw gemeenteraad ingestemd met een [raadsvoorstel](#) over het programma Energie & Klimaat. Bij de besluitvorming is een [amendement](#) aangenomen waarin het college wordt opgeroepen “om de raad jaarlijks te voorzien van een voortgangsrapportage waarbij ingegaan wordt op de stand van zaken van het programma Energie & Klimaat voor tenminste de volgende indicatoren: Geld, Organisatie, Kwaliteit, Informatie en Tijd (GOKIT)”. Om die reden bieden wij u deze voortgangsrapportage over 2023 aan.

Net als vorig jaar maakt een overzicht van relevante ontwikkelingen die de gebiedskeuze voor grootschalige opwek kunnen beïnvloeden onderdeel uit van deze managementrapportage, naar aanleiding van [amendement 96](#), en is weergegeven in het hoofdstuk informatie.

Geld

De middelen voor de uitvoering van het programma Energie & Klimaat zijn gedekt in de begroting. Voor de [jaarschijf 2023](#), waren incidentele uitgaven ter hoogte van € 572.000 voorzien. In de managementrapportage Energie & Klimaat van 2022 is gemeld dat de incidentele uitgaven naar verwachting hoger zouden zijn, maar dat deze gedekt zouden kunnen worden uit de CDOKE regeling, op basis waarvan de gemeente vanaf 2023 naar verwachting jaarlijks ongeveer € 300.000 uitgekeerd krijgt voor personele lasten. Mochten de totale uitgaven het beschikbare budget toch overschrijden, dan kan de overschrijding gedekt worden uit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Hier is in 2022 een bedrag van € 179.042,96 aan toegevoegd.

In 2023 is €422.466 uitgegeven. Deze kosten zijn gedekt uit de reserve zonder bestemming. Omdat de totale uitgaven het beschikbare budget van € 572.000 niet hebben overschreden is er geen onttrekking geweest uit de bestemmingsreserve duurzaamheid. Het tegenovergestelde is het geval: omdat er minder is uitgegeven dan het beschikbare budget is er € 572.000 – 422.466 = € 149.534 aan de bestemmingsreserve duurzaamheid toegevoegd.

Zoals in de managementrapportage van 2022 al aangekondigd, zouden gemeenten vanaf 2023 in aanmerking kunnen komen voor gelden vanuit de CDOKE regeling; tijdelijke regeling capaciteit decentrale overheden voor klimaat- en energiebeleid. Op basis van deze regeling hebben wij in 2023 € 303.121 gekregen voor capaciteit voor de ontwikkeling en uitvoering van beleid op het gebied van klimaat- en energie. Deze gelden mogen alleen gebruikt worden voor apparaatskosten die bijdrage aan reductie van CO₂-uitstoot en/of de opwek van duurzame energie. Ook voor 2024 en 2025 krijgen wij geld vanuit deze regeling. Hieronder een overzicht van deze middelen voor 2023 en de jaren hierna.

CDOKE			
	2023	2024	2025
SPUK	€ 303.121,00	€ 305.871,00	€ 308.621,00

Het bedrag per jaar moet uiterlijk binnen twee kalenderjaren volgend op het jaar van uitbetaling worden besteed. Dit betekent dat het CDOKE-budget dat wij in 2023 hebben ontvangen, uiterlijk op 31 december 2025 moet zijn besteed. Van het in 2023 uitgekeerde CDOKE budget is € 175.459,90 uitgegeven.

Uitgaven incidentele middelen 2023

In de onderstaande tabellen zijn de uitgaven over 2023, per project weergegeven. In totaal is vanuit de incidentele middelen een bedrag van € 422.466 uitgegeven. Al met al is er sprake van een onderschrijding van € 572.000 – 422.466 = € 149.534.

Project	Prognose uitgave 2023	Besteed in 2023 uit incidentele middelen	Besteed in 2023 uit CDOKE gelden
Fase 2 grootschalige opwek	€ 50.000	€ 11.453	
Bijdrage plan MER RES	€ 10.000	€ 12.773	
Ontwikkeling groen gas hub	€ 60.000	€ 11.492	
Ontwikkeling circulair energielandschap	€ 75.000	€ 16.015	
50 gwh zon op dak (uitvoering RES)	€ 50.000	€ 50.000	
Ondersteuning en communicatie	€ 17.000	€ 4.982	
Doe het zelf subsidie	€ 25.000	€ 6.985	
Energieadvies, energiecoaches en fixbrigades	€ 25.000	€ 13.570	
Gebiedsvisie ZSDZ	€ 50.000	0	
Uitvoering warmtetransitie	€ 85.000	€ 94.476	

Staphorst bespaart	€0	€ 81.597	
Uitvoering klimaatadaptatiestrategie	€ 140.000	€ 19.491	
Circulariteit	€0	€4.677	
Inhuur extern personeel	€ 225.000	€ 94.955	€ 175.459,90
Totaal	€ 812.000	€ 422.466	€ 175.459,90

Vanuit de CDOKE gelden is € 175.459,90 euro uitgegeven. Dit geld is ingezet voor de inhuur van personeel. De werkzaamheden richtten zich met name op de lokale aanpak isolatie, de regionale energiestrategie, biogas en grootschalige opwek.

Naast bovenstaande gelden hebben we ook een tweetal SPUK's ontvangen. Namelijk de SPUK energiearmoede met een totaal van € 284.777 (€ 213.613 in 2022 en € 70.000 in 2023). Deze uitkering is 100% dekkend: vanuit de gemeente is geen cofinanciering nodig. Om die reden is dit bedrag niet opgenomen in bovenstaande tabel.

Ook hebben we een SPUK ontvangen voor de regeling Lokale Aanpak Isolatie. Hiervoor hebben we in 2023 een bedrag ontvangen van € 315.922. Dit geld is bedoeld voor isolerende maatregelen in woningen met een lage energetische waarde en een WOZ waarde beneden de € 429.300.

Verklaring uitgegeven bedragen t.o.v. prognoses 2023

Hiervoor is aangegeven dat er in 2023 minder geld besteed is dan de geprognosticeerde bedragen. Bij afwijkingen groter dan € 10.000 is hieronder uitgelegd waarom dit zo is.

Project	Verklaring onder / overschrijding
Fase 2 grootschalige opwek	Door nieuw beleid van de provincie met betrekking tot wind-energie is dit proces vertraagd waardoor minder kosten zijn gemaakt dan voorzien.
Ontwikkeling groen gas hub	In 2023 is de subsidieregeling voor biogas onverwachts naar beneden bijgesteld, waardoor minder voortgang kon worden geboekt dan gehoopt, waardoor ook minder geld is uitgegeven dan voorzien.
Ontwikkeling Circulair Energielandschap	Bestemmingsplan is in december 2023 ter inzage gelegd. Veel kosten voor onderzoek moeten nog gemaakt worden in 2024. Het visie traject zal in 2024 gaan lopen.
Ondersteuning en communicatie	We verwachtten meer kosten voor inhuur van communicatie. Echter is de meeste ondersteuning op het gebied van communicatie uitgevoerd door onze eigen communicatieafdeling.
Doe het zelf subsidie	Er is minder gebruik gemaakt van deze subsidie dan voorheen gedacht.
Energieadvies, energiecoaches en fixbrigades	Hier is minder gebruik van gemaakt dan voorzien. Bovendien is er uiteindelijk geen fixbrigade in het leven geroepen. Mocht uit de energiecoachgesprekken blijken dat er behoefte is naar een fixbrigade, dan kan dit worden overwogen.
Gebiedsvisie ZSDZ	Proces is wel ingezet in 2023. Facturatie heeft echter pas begin 2024 plaatsgevonden.
Uitvoering warmtetransitie	Betreft onder andere de Gemeentelijke verduurzamingsregeling. Daarnaast zijn de voorbereidingen gestart voor de regeling Lokale Aanpak Isolatie en is een plan van aanpak gemaakt om te kunnen komen tot wijkuitvoeringsplannen. Hier was in financiële zin nog geen rekening mee gehouden.
Staphorst bespaart	In 2022 is besloten om samen te werken met lokale ondernemers om een platform op te richten met daarin proposities met betrekking tot het verduurzamen van je woning, die voor alle inwoners aantrekkelijk zijn. Omdat nog onduidelijk was wanneer dit platform daadwerkelijk operationeel zou zijn is geen bedrag begroot. In Q2 van 2023 is het platform van start gegaan en

	inmiddels wordt gewerkt aan doorontwikkeling.
Uitvoering Klimaatadaptatiestrategie	Kosten zijn beduidend lager dan voorzien. Dit heeft onder andere te maken met het feit dat bepaalde onderzoeken landelijk zijn opgepakt, waardoor wij hier zelf geen kosten meer voor hebben hoeven maken, bijvoorbeeld de steenbreekatlas en de klimaateffectatlas.
Inhuur extern personeel	In totaal was hier 225.000 voor voorzien en 253.000 uitgegeven. Relatief een kleine afwijking. Vanuit de CDOKE middelen kan een groot deel hiervan gedekt worden.

Toe te voegen / te onttrekken aan bestemmingsreserve duurzaamheid

Voorgesteld wordt om niet bestede gelden voor 2023 (€ 149.534) toe te voegen aan de bestemmingsreserve duurzaamheid. Besluitvorming hierover vindt formeel plaats bij het vaststellen van de jaarrekening 2023. De stand van de bestemmingsreserve duurzaamheid komt daarmee op € 662.766,17 + € 149.534 = € 812.300,17.

Beschouwing overschrijdingen van budget.

Uit deze, - en de vorige managementrapportages blijkt dat er nu een aantal jaar op rij sprake is van een overschrijding van de budgetten. De verklaring hiervoor is drieledig:

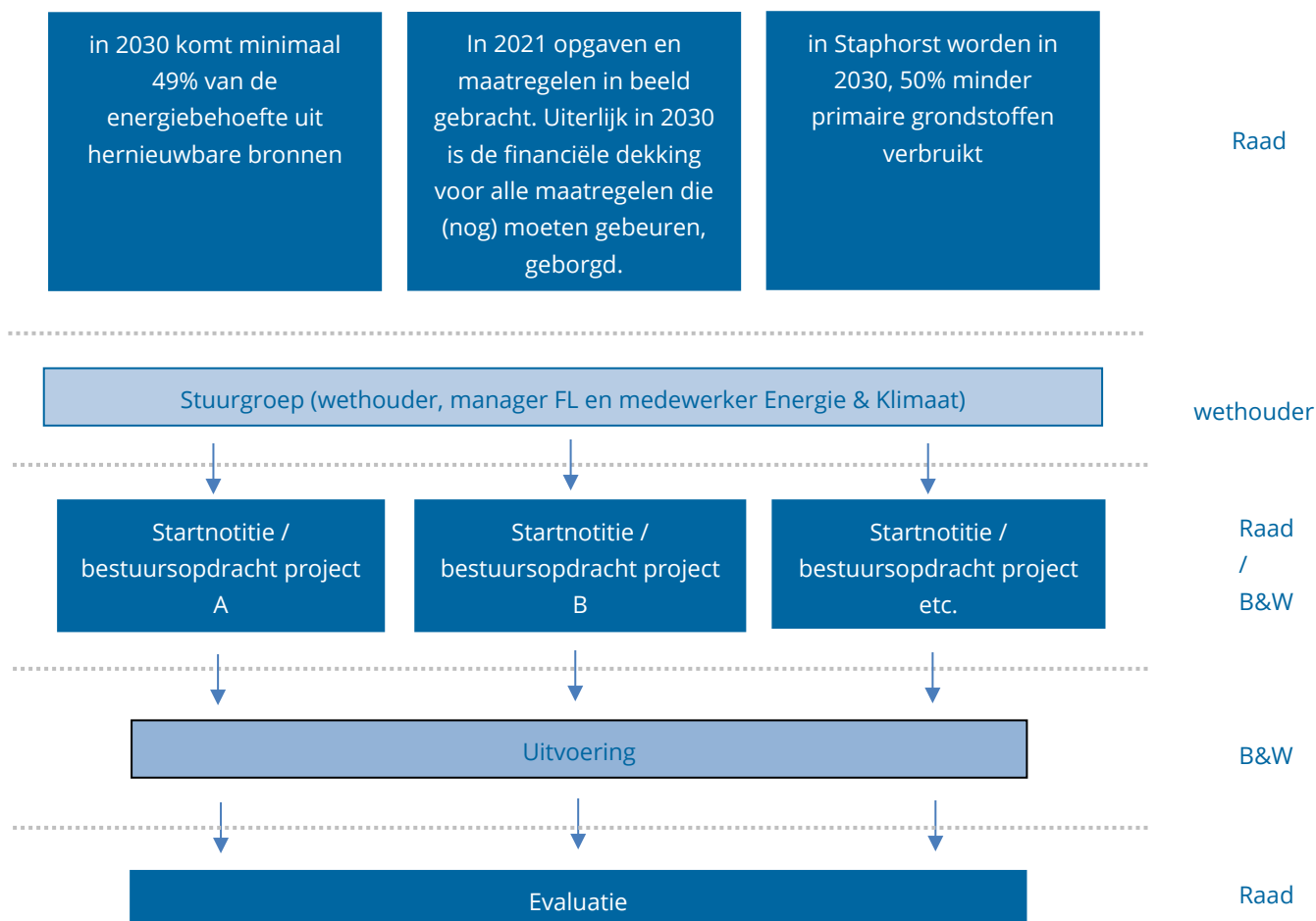
1. Boekhoudkundig gezien gaat de gemeente uit van jaarschijven. Projecten beginnen echter niet allemaal op 1 januari, om vervolgens op 31 december afgerond te zijn. Een mooi voorbeeld uit 2023 is de gebiedsvisie ZSDZ. Deze factuur is in januari 2024 betaald. In 2023 hebben we daardoor € 0 voor dit project uitgegeven.
2. Het blijkt lastig te zijn om voor projecten die we nog nooit gedaan hebben, vooraf in te schatten wat ze gaan kosten. We werken hiervoor met een ramingssysteem; deze is echter niet altijd helemaal accuraat en kan uiteraard ook nooit helemaal rekening houden met onvoorziene omstandigheden.
3. Het verloop van projecten is ook sterk afhankelijk van (nieuwe) wet- en regelgeving en politieke keuzes. Zo is bijvoorbeeld door het nieuwe provinciebestuur nieuw beleid ingezet voor wind- en zonne-energie. Dit heeft gevolgen voor de voortgang van ons project Fase 2 grootschalige opwek. Een ander voorbeeld betreft de subsidie voor biogas. De vergoeding is in 2023 gewijzigd, waardoor een aantal biogasinitiatieven zijn gepauzeerd.

Organisatie

Organisatiestructuur

Het programma Energie & Klimaat is als volgt georganiseerd.

1. De doelstellingen zijn vastgelegd door de gemeenteraad.
2. De middelen worden vastgesteld in het kader van het begrotingsproces.
3. In een stuurgroep wordt besproken welke projecten nodig zijn om deze doelstellingen te realiseren.
4. Als een nieuw project opgestart moet worden, dan gaat hier altijd een startnotitie of bestuursopdracht aan vooraf. Een startnotitie wordt vastgesteld door de raad, een bestuursopdracht wordt vastgesteld door B&W. Bij kaderstellende projecten (zoals bijvoorbeeld het opstellen van een Transitie Visie Warmte) wordt gewerkt met startnotities; bij uitvoerende projecten wordt gewerkt met bestuursopdrachten.
5. De manager Fysieke Leefomgeving is formeel opdrachtnemer. De programmaleider Energie en Klimaat is gedelegeerd opdrachtnemer.
6. Projecten worden zoveel mogelijk met en door interne medewerkers uitgevoerd. Als dit niet lukt (omdat er geen capaciteit is of specifieke expertise nodig is) wordt extern ingehuurd.

Terugblik 2023

In 2023 was er op organisatorisch vlak sprake van een aantal ontwikkelingen. Deze zijn hieronder weergegeven.

Personele wisseling

Het team Energie & Klimaat bestaat uit 3 medewerkers. Een programmaleider/senior beleidsmedewerker en twee beleidsmedewerkers. Omdat veel werkzaamheden een structureel karakter hebben en om kennis en kunde te behouden voor de organisatie streven wij er naar zoveel mogelijk gebruik te maken van vaste medewerkers in het team. Dit lukt echter niet altijd. In 2023 heeft één van de beleidsmedewerkers die op inhuurbasis werkzaam was binnen het team Energie en Klimaat een andere opdracht gevonden buiten de gemeente Staphorst. Er is een nieuwe medewerker geworven, die het eerste jaar op inhuurbasis heeft gewerkt met de bedoeling dat zij in vaste dienst zou komen. De programmaleider Energie en Klimaat heeft binnen de gemeente Staphorst een nieuwe functie gekregen als gebiedsregisseur vitaal platteland. Om de voortgang van de werkzaamheden te borgen, is sinds februari 2023 een externe medewerker ingehuurd als programmaleider/senior beleidsmedewerker.

Externe inhuur

Binnen het programma Energie & Klimaat is het uitgangspunt dat alle projecten worden uitgevoerd door projectleiders die in vaste dienst zijn. In de praktijk blijkt dat dit streven niet altijd haalbaar is. Doordat vaste medewerkers veel taken hebben kunnen zij niet altijd gefocust werken aan projecten. Hoewel het streven blijft om zoveel mogelijk projecten 'in eigen beheer' te doen, ontkwamen we er in 2023 niet aan om externe capaciteit in te huren. Een andere reden waarom soms gebruik wordt gemaakt van externe inhuur is omdat niet altijd duidelijk is hoeveel capaciteit een project gaat vragen. Dit wordt veroorzaakt doordat we voor sommige projecten ook sterk afhankelijk zijn van de samenleving, bijvoorbeeld bij de ontwikkeling van biogashubs. Inhuur biedt de mogelijkheid om capaciteit flexibel in te zetten. In 2023 is voor onder andere de volgende projecten externe ondersteuning ingehuurd.

- Ondersteuning bij project gemeentelijke verduurzamingsregeling
- Omgevingsmanager voor circulair energielandschap
- Omgevingsmanager voor fase 2 uitnodigingskader grootschalige opwek
- Projectleider ontwikkeling groen gas hub
- Ondersteuning bij uitvoering warmtetransitie (t.b.v. opzetten platform met lokale ondernemers)
- Ondersteuning bij een plan van aanpak voor Wijk Uitvoeringsplannen
- Projectleider uitvoering warmtetransitie (t.b.v. project verduurzamen particuliere woningen in IJhorst)
- Ondersteuning bij proef schouwafval

Kwaliteit

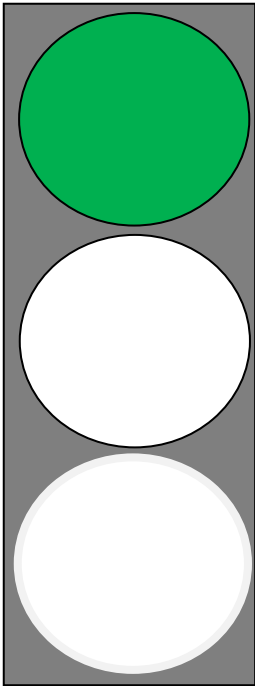
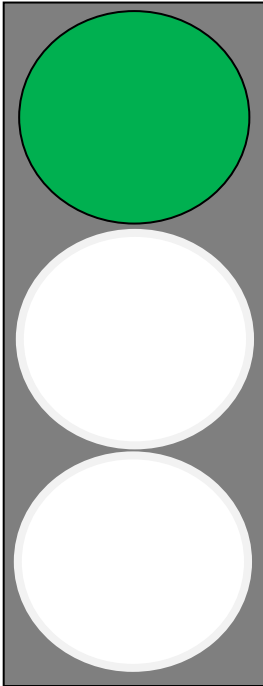
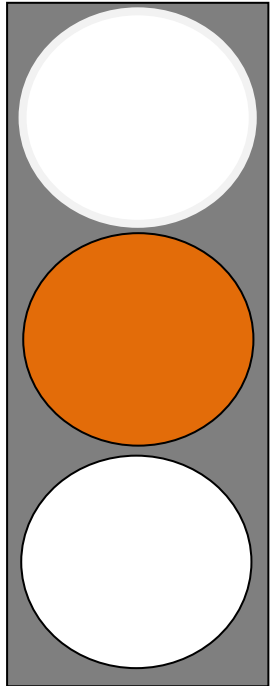
In de praktijk wordt het begrip kwaliteit vaak gebruikt om aan te duiden of iets of iemand aan zijn doel beantwoordt. De doelen van het programma Energie & Klimaat zijn duidelijk. De centrale vraag in dit hoofdstuk is dan ook in hoeverre de inspanningen er tot nu toe, toe leiden dat de doelen gehaald gaan worden. Op de volgende pagina's wordt die vraag beantwoord. Daarbij volgt hieronder eerst een algemene samenvatting aan de hand van een stoplichtmodel. Op de volgende pagina's wordt daar vervolgens meer duiding aan gegeven.

Liggen we op schema?

GROEN = wil liggen op schema om de doelstelling te behalen

ORANJE = we liggen niet op schema om de doelstelling te behalen

ROOD = we gaan de doelstelling niet halen

Energietransitie	Klimaatadaptatie	Circulaire economie
In 2030, komt minimaal 49% van de energiebehoefte in Staphorst uit hernieuwbare bronnen.	In 2021 zijn de opgaven en maatregelen in beeld gebracht. Uiterlijk in 2030 is de financiële dekking voor alle maatregelen die (nog) moeten gebeuren, geborgd.	In Staphorst worden in 2030, 50% minder primaire grondstoffen verbruikt.
		
- Beleidsfase afgerond - In 2023 van start met uitvoering warmtetransitie - In 2023 is Windpark Bovenwind in exploitatie genomen - In 2023 haalbaarheidsonderzoek uitgevoerd naar zon op bedrijfsdaken als onderdeel van de RES opgave - In 2023 is planologische procedure gestart voor plannen spoedzoekers Circulair Energielandlandschap. - In 2023 zijn de potentiële biogashubs in beeld gebracht binnen de gemeente Staphorst.	- Beleidsfase afgerond - Projecten uit het uitvoeringsprogramma zijn opgestart. - Klimaatdashboard is opgeleverd.	- Nog geen dwingend beleid vanuit hogere overheden - Rol van lokale overheden is daardoor beperkt. Zij kunnen informeren, stimuleren en faciliteren. De resultaten daarvan staan echter niet in verhouding tot bijvoorbeeld beprijzen (door Rijk of EU) van activiteiten waarbij grondstoffen niet hergebruikt worden. - Volgens PBL ligt NL niet op schema om doelstelling te halen.

Energietransitie

Het doel voor dit thema is dat in 2030, minimaal 49% van de energiebehoefte in Staphorst uit hernieuwbare bronnen komt. Om dit te kunnen beoordelen, maken we gebruik van de [klimaatmonitor](#). Hieruit blijkt dat de energievraag in Staphorst in 2020 (excl. Verkeer en vervoer en autosnelwegen), rond de 960 Terajoule lag. In diezelfde periode kwam 125 Terajoule uit hernieuwbare bronnen.

Beleid / maatregel	Eindresultaat	Status
Regionale Energie Strategie	+ 432 TJ voor 2030.	- Windpark Spoorwind en windpark bovenwind zijn beide in exploitatie. Samen hebben deze een jaaropbrengst van 208 TJ. - Bestaand zon op grote daken = 55 TJ - Ten aanzien van zon op daken werkt de projectleider, in samenwerking met het bedrijfsleven, aan een voorstel voor met zon op bedrijfsdaken op de Esch 4. Geschatte jaaropbrengst is 36 TJ - Twee vergunde projecten zon op land kunnen vooralsnog geen doorgang vinden door netcongestie. Hier wordt aan gewerkt binnen regionale samenwerking ZSDZ. Geschatte jaaropbrengst van deze projecten is 29 TJ
Kader grootschalige opwek (opgave na 2030)	+ 144 TJ in periode 2030 – 2040	- Fase 1 kader grootschalige opwek is afgerond met dit raadsbesluit - Hierin is besloten dat na 2030, 40 Gwh aan hernieuwbare energie toegevoegd gaat worden. Dit staat gelijk aan 144 TJ
Circulair energielandschap	+ 250 TJ vanaf 2025.	- GS heeft op 21-2-2023 ontheffing verleend. Dit betekent dat initiatiefnemers aan de slag kunnen met de planologische procedure. De plannen omvatten o.a. de opwek van 8 miljoen m3 groen gas, ofwel: 250 TJ.
Groen gas hub	+ 225 TJ voor 2030	In 2023 is een inventarisatie afgerond naar potentiële biogashubs in Staphorst. Hieruit is gebleken dat de potentie voor groen gas 7 miljoen m3 is. Omgerekend is dit +/- 225 TJ . De groen gas hub met het grootste potentieel is de hub aan de Klaas Kloosterweg. Wij Duurzaam Staphorst zal voor deze hub als kartrekker fungeren.
Transitie Visie Warmte	- 88 TJ	Sinds 2019 is een lichte daling van het totale energieverbruik zichtbaar. De cijfers over 2023 zijn echter nog niet bekend. Exclusief verkeer en vervoer is er sprake van een daling in 2021 ten opzichte van 2019 van 88 TJ .

Klimaatadaptatie

Het doel voor dit thema is dat in 2021 de opgaven en maatregelen in beeld zijn gebracht. Uiterlijk in 2030 is de financiële dekking voor alle maatregelen die (nog) moeten gebeuren, geborgd. In de onderstaande tabel wordt aangegeven in hoeverre we hiervoor op schema liggen.

Stand van zaken beleid		
Beleid / maatregel	Resultaat	Status
Stresstesten	Beeld van klimaatrisico's m.b.t. hitte, droogte en wateroverlast	= afgerond
Risicodialogen	Klimaatrisico's bespreken met stakeholders	= afgerond
Klimaatadaptatiestrategie en uitvoeringsagenda	In beeld brengen van opgaven en maatregelen	= afgerond

Op [17 mei 2022](#) heeft uw raad de [klimaatadaptatiestrategie](#) vastgesteld. Onderdeel van deze klimaatadaptatiestrategie is een uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma stonden voor 2023 een aantal concrete projecten op de planning. Daarnaast zijn er verschillende projecten uit 2022 die voortgang hebben gevonden in 2023. De status hiervan is in onderstaande tabel weergegeven.

Stand van zaken project uitvoeringsagenda		
Actie	Resultaat	Status
Opzetten labelsystematiek	Per klimaatthema worden de normen voor de gemeente Staphorst bepaald en wordt duidelijk wat voor Staphorst klimaatbestendig en waterrobuust betekent.	Het dashboard is opgeleverd in juli 2023, waarna het door de ambtelijke organisatie in gebruik is genomen.
Opzetten hitteplan	Verkennen wat zinvolle stappen zijn om kwetsbare groepen (zoals ouderen, chronisch zieken en kinderen) beter voor te bereiden op de gevolgen van hitte + afspraken vastleggen over welke partij wanneer wat doet.	Binnen RIVUS is in 2022 aan dit project begonnen middels een werkgroep. Eind 2023 is er begonnen met de ontwikkeling van het concept van het hitteplan.
Vertaling regionaal onderzoek bedrijventerreinen	De wensen en ambities bij ondernemers voor klimaatadaptieve maatregelen en eventuele koppelkansen met de energietransitie worden geïdentificeerd.	In november 2023 is het Handelingsperspectief Toekomstbestendige Bedrijventerreinen opgeleverd. Een eventueel vervolg hierop wordt in 2024 verder opgepakt.
Opzetten operatie Steenbreek	De gemeente rolt Operatie Steenbreek uit voor het creëren van bewustwording bij inwoners, maatschappelijke organisaties en bedrijven en enthousiasmeert hen om aan de slag te gaan met klimaatadaptatie. Onderdeel hiervan is de inzet op het ontharden en vergroenen van zowel privaat als semipubliek terrein (schoolpleinen etc.).	De gemeente is vanaf 2023 partner van Stichting Steenbreek. Er zijn verschillende acties door het jaar heen uitgevoerd om inwoners bewust te maken van het veranderende klimaat, te denken aan de tegelruilacties en de opruimactie.

Een aantal projecten worden uitgevoerd in samenwerking met de RIVUS partners. Deze projecten zijn hieronder weergegeven.

Stand van zaken samenwerkingsprojecten RIVUS		
Actie	Resultaat	Status
Impulsregeling klimaatadaptatie	De gemeente streeft naar een klimaatadaptieve inrichting van straten. Via de Impulsregeling Klimaatadaptatie kan de gemeente een bijdrage van het Rijk krijgen voor het nemen van klimaatadaptieve maatregelen bij herinrichtingsprojecten.	De impuls gelden voor de herinrichting van de Parallelweg en de kruising Halfweg zijn in november 2023 aangevraagd door de werkgroep van RIVUS. De bevestiging van de aanvragen wordt verwacht in 2024.
Opzetten hitteplan	Zie bovenstaande tabel	
Klimaatbestendige bedrijventerreinen	Zie bovenstaande tabel	

De landelijke voortgang van klimaatadaptatie wordt bijgehouden in de [monitoringsrapportage](#) van het Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie. Een korte samenvatting van de [rapportage van 2022](#) is als volgt:

1. Er is een tekort aan gekwalificeerd personeel
2. Financiering van hitte- en groenmaatregelen in de openbare ruimte wordt als grootste financiële knelpunt aangegeven
3. Voor andere thema's, zoals de energietransitie, stikstof of de woningbouw, gelden hardere wettelijke eisen dan voor klimaatadaptatie. Daarom wordt de roep steeds luider om klimaatadaptatie een verplichtend karakter te geven
4. Het bewustzijn van klimaatongelijkheid neemt toe. De impact van klimaatverandering is het grootst in de meest kwetsbare wijken. Er is behoefte aan kennisontwikkeling om die groepen beter te bereiken.

Voor 2023 is er nog geen rapportage gepubliceerd.

Circulaire economie

De lokale ambitie (50% minder primaire grondstoffen in 2030) is afgeleid van het tussendoel van het [Rijksbrede programma Nederland circulair 2050](#). Een [rapport](#) van het Planbureau voor de Leefomgeving uit 2023 concludeert het volgende:

- De urgentie voor de grondstoffenproblematiek is verder toegenomen
- Halvering Nederlands grondstoffengebruik in 2030 wordt met huidige trends niet bereikt
- Versnelling van de transitie is nog niet zichtbaar en dat is zorgelijk gezien de ambities
- Beleidsmatige aandacht voor doelen en de link met klimaat is toegenomen, maar nadere uitwerking is nodig
- Intensivering beleid is cruciaal gezien de grote ambitie
- Van kabinetsbrede ambitie naar kabinetsbrede inzet

Vanwege het gegeven dat de rol van lokale overheden op dit vlak relatief beperkt is, en het feit dat effectief (dwingend) beleid vanuit hogere overheden vooralsnog uitblijft, kiezen we er vooralsnog voor om in Staphorst geen grote inzet op dit thema te plegen. Met het oog op de urgentie van de grondstoffenproblematiek moeten we echter wel scherp blijven op veranderend beleid. Daarnaast geldt dat

we, daar waar we op eenvoudige wijze een informerende / faciliterende rol kunnen vervullen, dit niet na zullen laten. In de praktijk betekent dit dat we medewerking verlenen aan de volgende projecten:

- Deelname aan Waarde-ring
- Proef met verwerking schouwafval / bermmaaisel tot bodemverbeteraar

Informatie

Amendement 96

In amendement 96 roept uw raad het college op om “bij de jaarlijkse voortgangsrapportage over het programmaplan Energie & Klimaat een overzicht te geven van relevante ontwikkelingen die de gebiedskeuze voor grootschalige opwek kunnen beïnvloeden. Dit overzicht bevat tenminste de plannen m.b.t. grootschalige opwek van buurgemeenten, de mogelijkheid om NNN/Natura2000-gebieden te gebruiken voor grootschalige opwek en de (verwachte) capaciteit van het elektriciteitsnet”. Naar aanleiding van dit amendement volgt hieronder een toelichting op de relevante onderwerpen.

Grootschalige opwek buurgemeenten

De situatie zoals wij die nu kennen, is gelijk aan de situatie zoals ten tijde van het [raadsvoorstel](#) over fase 1 van het kader grootschalige opwek. Concreet betekent dit het volgende:

- Meppel heeft op dit moment van schrijven geen zoekgebied voor grootschalige opwek nabij de gemeentegrens met Staphorst
- Idem voor de Wolden
- Idem voor Hardenberg
- Dalfsen heeft een door de raad vastgesteld zoekgebied in [Dalfsen west](#)
- Zwolle heeft een door de raad vastgesteld zoekgebied voor windenergie in [Tolhuislanden](#)
- Zwolle en Zwartewaterland [werken gezamenlijk](#) aan een plan voor windenergie in de gebieden Haerst / Genne-Holten.

Mogelijkheden voor grootschalige opwek in NNN / Natura 2000 gebieden

In september 2022 heeft het college uw raad [geïnformeerd](#) over de zienswijze die zij heeft ingediend m.b.t. de actualisatie van de omgevingsvisie van Overijssel. Onderdeel van deze zienswijze was een reactie op het voornemen van de provincie Overijssel om de status van NNN gebieden (zoals het Staphorster bos) te wijzigen van “nee” naar “nee, tenzij”. Het college heeft daarbij verzocht om de status voor NNN gebieden zodanig aan te passen dat hier meer ruimte komt voor windenergie.

De reactie van de provincie Overijssel op de gemeentelijke zienswijze is te lezen op pagina 226 van de [provinciale reactienota](#). Kort samengevat is deze reactie dat de provincie niet overweegt om de status van NNN gebieden in de windladder te herzien naar trede 3. Dit betekent dat de status “nee, tenzij” blijft. Dat houdt in dat er bij wind-initiatieven in NNN gebieden, aangetoond zal moeten worden dat er geen alternatieve geschikte locaties beschikbaar zijn. Onderdeel van het beschermregime is ook dat er in het kader van het Nationaal Natuurnetwerk en vanuit de Wet natuurbescherming vanzelfsprekend een (ecologische) motiveringsplicht geldt. Wanneer voor een locatie gekozen is, geldt binnen het huidige en toekomstige Provinciale omgevingsbeleid dat voor een ontwikkeling met ontwerp onderzoek gezocht dient te worden naar een bij het gebied passende opstelling. Deze opstelling dient aan te sluiten bij de gebiedskenmerken, zoals opgenomen in de provinciale Catalogus Gebiedskenmerken (Omgevingsvisie Overijssel - Provincie Overijssel) en met name de, in de provinciale verordening verankerde, normerende en richtinggevende uitspraken.

Nieuw windbeleid provincie Overijssel

Op 21 juni 2023 hebben Provinciale Staten de motie 'Grip op Wind' aangenomen. In deze motie roepen ze Gedeputeerde Staten op regie te nemen en richting te geven op het aandeel windenergie conform RES 1.0. Gedeputeerde Staten heeft deze motie uitgewerkt in een ontwerp Programma Provinciale Energiestrategie en een ontwerp aanpassing van de instructieregels van de Omgevingsverordening voor windenergie en zonnevelden. Met de aanpassing van de instructieregel windenergie wordt de aanwijzing van voorkeursgebieden windenergie vastgelegd in de Omgevingsverordening. Buiten de voorkeursgebieden gaat een clustereis gelden van minimaal 4 windturbines, waarop een uitzondering wordt gemaakt voor windturbines op of in de directe nabijheid van bedrijventerreinen. Voor elk voorkeursgebied heeft de provincie een maximaal aantal GWh bepaald dat middels windenergie opgewekt mag worden in het betreffende gebied. Voor het voorkeursgebied ZSDZ is dit 400 GWh.

Voorkeursgebied ZSDZ

Naast het vaststellen van een maximale hoeveelheid op te wekken windenergie heeft de provincie in het ontwerp van de instructieregels van de Omgevingsverordening opgenomen dat alleen medewerking wordt verleend aan nieuwe windinitiatieven als deze passen binnen de programmeringsafspraken zoals deze tussen de provincie en de gemeente worden gemaakt. In het PPE wordt nader uitgewerkt waar deze programmeringsafspraken over gaan.

Een deel van het grondgebied van gemeente Staphorst ligt binnen het clustergebied en een deel ligt er buiten. De programmeringsafspraken zullen gaan over het gehele grondgebied van gemeente Staphorst, waarbij afgesproken wordt hoeveel windenergie er maximaal opgewekt mag worden op Staphorster grondgebied en waar dit mag plaatsvinden.

Verwachte capaciteit van het elektriciteitsnetwerk

Zoals bij u bekend, bevindt Staphorst zich in een gebied waar sprake is van [transport schaarste](#). Waar in 2022 alleen sprake was van transport schaarste voor het terug leveren van elektriciteit, is er sinds 2023 ook sprake van netcongestie voor afname. Dit betekent dat er geen nieuwe grootverbruikers (3x 80A) aangesloten kunnen worden op het elektriciteitsnet. Hieronder vindt u een update over de capaciteit van de Hs / Ms stations waarop Staphorst is aangesloten.

- [Meppel](#): Momenteel is er geen transportcapaciteit beschikbaar voor het afnemen van elektriciteit in het gebied rondom het station Meppel in de periode tot 2030. De structurele oplossing is de realisatie van een uitbreiding van de capaciteit van het genoemde netgebied. Enexis Netbeheer onderzoekt de alternatieven hiervoor, dit betreft ook de mogelijke locatie van de uitbreiding. De verwachting is dat de benodigde netverzwaring in 2030 gerealiseerd zal zijn. De planning heeft een

grote afhankelijkheid van de planning van de benodigde hoogspannings-netuitbreidingen van TenneT.

- [Zwolle \(Hessenweg\)](#): TenneT (landelijke netbeheerder) en Enexis Netbeheer (regionale netbeheerder) verwachten voor het terugleveren van elektriciteit aan het net structureel congestie in het gebied rondom het station Zwolle Hessenweg een periode van 10-15 jaar. Ook is er voorlopig geen transportcapaciteit beschikbaar voor afname. De verwachte congestie wordt veroorzaakt door de snelle groei van zon- en windparken waardoor de vraag naar transportcapaciteit op het station groter is dan de beschikbare n-1 capaciteit in het daar gekoppelde hoogspanningsnet.
- [Zwartsluis](#): TenneT en Enexis Netbeheer verwachten voor het terugleveren van elektriciteit aan het net structureel congestie in het gebied rondom het station Zwartsluis in een periode van 10-15 jaar. Ook is er voorlopig geen transportcapaciteit beschikbaar voor afname.
- [Ommen Dante](#): TenneT en Enexis Netbeheer verwachten voor het terugleveren van elektriciteit aan het net structureel congestie in het gebied rondom het station Ommen-Dante in een periode van 7-12 jaar. Ook is er voorlopig geen transportcapaciteit beschikbaar voor afname.

Bundelen van vraag en aanbod / meekoppelkansen

Een ontwikkeling die nog niet genoemd is in het raadsvoorstel van fase 1 van het kader grootschalige opwek, is dat we merken dat steeds meer transportondernemers nadenken over de elektrificatie van zwaar transport. Om elektrische vrachtauto's snel op te kunnen laden, zijn zware aansluitingen op het elektriciteitsnetwerk nodig. Het is efficiënt om dit soort aansluitingen te combineren op een aantal centrale locaties. Hoewel hier nog geen besluitvorming over heeft plaatsgevonden, voorzien we momenteel twee clusters waar de vraag naar het opladen van elektrische vrachtauto's manifest zal worden. Het gaat om de bedrijventerreinen in het zuiden van Staphorst, en de omgeving Lichtmis / Circulair Energie Landschap.